

IN GESPREK MET VOORZITTER CMIO NETWERK EERSTE LIJN

De rol van de ID-wallet in de huisartsenpraktijk

Praktijken hebben sinds de pandemie een forse digitale versnellingslag gemaakt in het toepassen van technologie met zorgportalen, e-consulten, PGO's en digitaal werken. Met de groeiende druk op de eerstelijnszorg is digitalisering volgens het Integraal Zorgakkoord noodzakelijk om de huisartsenzorg toegankelijk en kwalitatief op peil te houden. Dat biedt kansen voor de zogeheten ID-wallet op de smartphone.

WILLEMIJN EDEL EN BOB VAN OS

Om de kwaliteit en toegankelijkheid te borgen is het essentieel om digitale zorgpaden voor zowel patiënt als professional bereikbaar te houden. Hier kan de ID-wallet op de smartphone in de toekomst een belangrijkere rol in gaan spelen, nu daarvoor de Europese eIDAS-verordening is aangenomen. Over deze ontwikkelingen ging huisarts Willemijn Edel namens het CMIO Netwerk Eerste Lijn in gesprek met programmamanager Bob van Os van Nictiz.

Op het Europese toneel speelt de ambitie om burgers meer regie over hun digitale identiteit te geven. Dit heeft geleid tot de herziening van de eIDAS-verordening. Deze herziening zet in op nieuwe mogelijkheden, zoals gemak, regie, dataminimalisatie, betrouwbaarheid, veiligheid en efficiëntie. De herziening is een revisie van de bestaande regels over inlogmidelen en maakt de komst van ID-wallets mogelijk.

Dataminimalisatie

Een ID-wallet is een app voor smartphones waarin een burger of onderneming zijn of haar identiteitsgegevens en officiële documenten elektronisch kan opslaan en beheren. Maar je kunt een ID-wallet ook

gebruiken voor het veilig beheren van andere persoonlijke gegevens, denk aan je rijbewijs, diploma's, beroepskwalificaties, gegevens uit je zorgdossier, of voor het zetten van een digitale handtekening.

De ID-wallet geeft burgers de beschikking over hun digitale identiteit in hun smartphone en stelt ze daarmee in staat de regie te nemen over hun eigen data. Zo zet de ID-wallet in op dataminimalisatie. Bovendien bevordert het gebruik van ID-wallets veiliger digitaal zakendoen binnen de Europese Unie. Als simpel praktijkvoorbeeld kun je denken aan de aanschaf van alcohol, waarbij je moet kunnen aantonen ouder dan achttien jaar te zijn door je ID-kaart aan de verkoper te tonen. Op deze ID-kaart staat

Bob van Os is programmamanager Digitale Toegang in de zorg en werkzaam binnen het domein Identificatie en authenticatie. Dit programma informeert de zorg over de implementatie van de Wet Digitale Overheid (Wdo). Deze wet regelt dat patiënten veilig, toegankelijk en betrouwbaar kunnen inloggen bij hun zorgdienstverlener. De Wdo is verankerd in de eIDAS-verordening, die de betrouwbaarheid van inlogmiddelen classificeert.

Usecase 1: Patiëntsamenvatting

Een mogelijke usecase is de patiëntsamenvatting, waarmee je als arts sneller beschikt over mogelijk levensreddende informatie: 'De patiëntsamenvatting bevat waardevolle informatie voor zorgverleners bij wie een patiënt niet onder behandeling is. In sommige gevallen hebben patiënten deze informatie niet paraat of is ze vanwege andere redenen niet beschikbaar. Zeker in het buitenland kan bijvoorbeeld een patiëntsamenvatting in je ID-wallet levensreddend zijn', zegt Bob. 'Als je een nieuwe patiënt krijgt, dan zou dit zeker handig zijn', reageert Willemijn. In de huidige situatie verloopt de dossieroverdracht nog niet soepel, bijvoorbeeld tussen de verschillende HISsen. 'Dan krijg je een enorm pdf-document dat je moet inladen en dat enorm slecht leesbaar is, waardoor je wellicht belangrijke zorginformatie mist.' Bob vraagt zich af hoe dit in de praktijk

gaat: 'Stel je voor, ik kom binnen als patiënt: heeft een patiëntsamenvatting dan een meerwaarde voor jou als arts?' Als er geen directe gegevensuitwisseling via het HIS plaatsvindt, heeft de ID-wallet een voordeel, vindt Willemijn: 'Als ik jou niet ken en jij komt met spoed binnen, dan heeft het tonen van jouw patiëntsamenvatting zeker een meerwaarde, omdat ik dan snel inzicht krijg in de belangrijkste data, zoals een allergieënlijst.' Ze vraagt zich wel af of het handig is om informatie op te nemen in een patiëntsamenvatting waarin veel mutaties plaatsvinden. 'Daarin zullen we denk ik vooral moeten zoeken naar het optimale beheer van data in het ecosysteem tussen de wallet, de PGO en het portaal', zegt Bob. Volgens Willemijn is voor het gebruik vooral de bereidwilligheid van patiënten belangrijk. Maar ze ver-

wacht niet dat dit een belemmering vormt, omdat mensen het over het algemeen prima vinden om hun medische informatie te delen. Het sentiment is vooral: 'Jij mag mijn informatie zien, want jij bent mijn dokter', zegt Willemijn. Zelfs als het gaat om medische informatie vanuit de jeugdzorg. Willemijn: 'Maar dan moet je patiënten wel regie geven. Daarmee zet je mensen in hun kracht: wat wil jij dat er wordt gepubliceerd? Dit is immers jouw informatie.' Met de ID-wallet wordt die regie nog iets persoonlijker, omdat je deze kunt beheren op je eigen smartphone. 'Als het gaat om het gebruik van de smartphone wordt de ID-wallet buiten de zorg goed ontvangen', zegt Willemijn. 'Mijn ervaring is dat iedereen enthousiast is over de mogelijkheid om je rijbewijs mee te dragen op je smartphone.'

niet alleen je geboortedatum, maar vind je ook andere persoonsgegevens: 'Denk aan het bsn of je naam. Met de komst van ID-wallets kun je selectiever informatie delen, en krijgt de verkoper bijvoorbeeld alleen te zien dat de koper van alcohol boven de achttien jaar is', zegt Bob.

Voordelen voor de zorg

Nu de verordening dit jaar in maart is aangenomen, is er een wettelijk Europees raamwerk voor de uitwerking van erkende ID-wallets die overal gebruikt mogen worden. Dat heeft impact, zegt Bob: 'De herziene eIDAS-verordening biedt kansen voor alle zorgaanbieders met digitale zorgdiensten, van ziekenhuis tot apotheek, van de thuiszorg en tot de huisarts.'

Het programma Digitale Toegang in de Zorg startte naar aanleiding van deze Europese ontwikkelingen een verkenning naar de mogelijkheden die de ID-wallet kan bieden voor patiënten en professionals. 'Als kennisorganisatie hebben we de impact van de

Usecase 2: Zorgidentiteit

In de ID-wallet kun je verschillende 'attributen' plaatsen, zoals je rijbewijs, paspoort en een digitaal pasje van je zorgidentiteit. Door je zorgidentiteit bij je te dragen, kun je als zorgprofessional gemakkelijk en veilig overal inloggen. Met het nieuwe Dezi-inlogstelsel, dat de UZI-pas op termijn zal vervangen, is inloggen met de ID-wallet een van de mogelijkheden. Bob: 'Dat kan een oplossing zijn voor zorgprofessionals die veel onderweg zijn of op verschillende locaties werken en telkens opnieuw moeten inloggen.'

In de huidige situatie zijn er vaak nog onveilige inlogmethoden met gebruikersnaam en wachtwoordcombinaties, en wordt de UZI-pas nog steeds gebruikt. 'Op de huisartsenpost is het gebruik van de UZI-pas veilig,' vindt Willemijn, 'maar het nadeel is dat huisartsen het vergeten. Je kunt dan wel inloggen via een alternatieve code, maar dan heb je geen toegang tot je LSP.' Bovendien is UZI prijzig en onpraktisch, zowel in de ambulante setting als bij het persoonlijke uitgif-

teproces. Willemijn: 'Voor mij en mijn collega werden twee UZI-passen bezorgd door een koerier met een soort James Bond-koffertje. Je moet tekenen en hebt 15 minuten om je ID te scannen. Mijn collega haalde het tijdslot niet en moest een nieuwe afspraak maken.'

Bob geeft aan dat de kosten door de ID-wallet als inlogmiddel veel lager worden omdat het dure uitgifteproces wegvalt: 'Je kunt de ID-wallet in de toekomst installeren met behulp van DigiD Hoog. Deze app hebben de meeste mensen al op hun smartphone staan en is geheel gratis. Ook bij het aanvragen van nieuwe rolcodes bij verandering van functie of werkgever gaat dit de administratieve lasten verlagen.'

Hoewel Willemijn positief is over het gebruik van de ID-wallet als inlogmiddel voor zorgprofessionals, zijn er tegelijkertijd wel goede richtlijnen nodig. Dat gaat vooral over het gebruik van de smartphone door zorgprofessionals op het werk, denk aan jonge assistenten. 'Deze generatie zit

continu op de telefoon', zegt Willemijn. 'Een telefoonverbod is daarom niet ongebruikelijk. Als de smartphone een tool wordt om te kunnen inloggen op zorg- en informatiesystemen, moeten we met elkaar nadenken hoe we daarmee omgaan.' Op de vraag of huisartsen bereid zijn om hun smartphone als inlogsleutel te gebruiken, antwoordt Willemijn dat er met verandering altijd weerstand zal zijn. Want hoewel de huisartsenzorg een versnellingslag heeft gemaakt, is de druk heel hoog en loopt er al enorm veel. Willemijn benadrukt dit: 'Voor veel huisartsen is de zorgdruk al zo hoog, en er blijft weinig tijd over om ICT-zaken uit te zoeken en informatiesystemen te optimaliseren.' De kans van slagen met de ID-wallet als inlogmiddel ligt vooral aan hoe goed het werkt, zegt Willemijn. Bob vult aan dat er de komende periode vanuit het Dezi-stelsel meerdere pilots in diverse zorgsettings worden uitgevoerd om de gebruiksvriendelijkheid te beproeven.

Willemijn Edel werkt na het afronden van haar huisartsenopleiding aan het VUmc als waarnemend huisarts. Daarnaast is ze sinds 2020 CMIO. In deze rol is zij betrokken bij het project de 'ICT-praktijscan' en bij het project Digizorg in Rotterdam. Sinds 2024 is zij voorzitter van het CMIO Netwerk Eerste Lijn.

herziene verordening op de praktijk goed onderzocht', zegt Bob, 'en we kwamen we erachter dat we hier als zorg echt wat mee kunnen. We willen de zorg zo goed mogelijk voorbereiden en het maximale halen uit de mogelijkheden die de wallet kan bieden.' Omdat de ID-wallet ook een digitaal toegangsmiddel is, net zoals DigiD en eHerkenning, kun je er veilig en betrouwbaar toegang mee krijgen tot de dienstverlening. Dat geldt ook voor medische informatie of het medisch dossier. Voor de zorgsector kan de ID-wallet als inlogmiddel een belangrijke oplossing bieden, omdat deze over het hoogste betrouwbaarheidsniveau van inloggen beschikt dat vereist is voor het raadplegen van medische informatie in het huisartsdossier of patiëntenportaal.

ID-wallet in de huisartsenzorg

Over de kansen die de komst van de ID-wallet kan bieden voor de huisartsenzorg, sprak Bob met de voorzitter van het CMIO Netwerk Eerste Lijn en huisarts Willemijn Edel. Door haar ervaring met de doelgroep weet zij dat bereidwilligheid om met veranderingen mee te gaan essentieel is. 'Als hulpverleners

een nieuw digitaal middel niet willen gebruiken, komt het niet op z'n plek', zegt Willemijn. 'We kunnen allemaal dingen bedenken, maar bereidwilligheid om er gebruik van te maken is geen vanzelfsprekendheid. Het gaat natuurlijk en organisch, of het gaat niet.' Bob voegt daaraan toe dat het door de ID-wallet voor professionals en patiënten vooral makkelijker moet worden, en niet complexer. Dat een gebruiker zelf kan bepalen welke bewijzen of toepassingen hij of zij aan de ID-wallet wil toevoegen, is volgens Willemijn positief. Het gebruik van de ID-wallet is bovendien geheel vrijwillig. Als CMIO en huisarts pleit ze voor het creëren van draagvlak binnen de huisartsenzorg met betrekking tot het gebruik van nieuwe digitale middelen zoals de ID-wallet. Willemijn: 'Door de impact van de komst van de ID-wallet op de digitalisering van de zorg in Nederland bespreekbaar te maken kunnen we de (huisartsen)zorg goed positioneren en voorbereiden.'

Daar is de komende periode genoeg ruimte voor volgens Bob: 'Omdat de kernfunctionaliteiten van de ID-wallet en het ecosysteem nu in ontwikkeling zijn,

Usecase 3: Zorg in het buitenland

Er wordt ook nagedacht over medische zorg bij tijdelijk verblijf in het buitenland. Bob: 'Ik vergeet mijn European Health Insurance-card (EHIC) nog weleens als ik binnen Europa op (dienst)reis ben. Met een ID-wallet kan ik er in de toekomst geheel vrijwillig voor kiezen om deze EHIC als bewijsstuk in mijn ID-wallet op te slaan.' Op deze manier kunnen patiënten bij noodzakelijke medische zorg tijdens tijdelijk verblijf in de EU aantonen dat ze verzekerd zijn voor zorg.

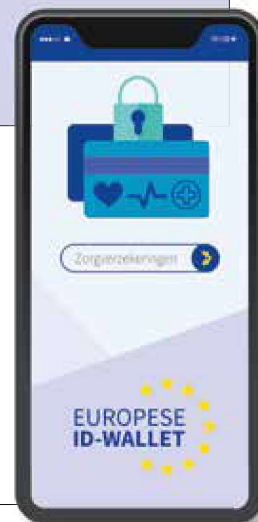
Bob verduidelijkt dat dit de efficiëntie kan vergroten voor zorgaanbieders: 'Als patiënten hun EHIC vergeeten zijn, dan levert de zorgaanbieder veel extra onnodige administratieve lasten op. Zij moeten een vervangend document opvragen of nota's opmaken indien er niet direct bij een verzekeraar gedeclareerd kan worden. Met de komst van de ID-wallets zijn voor de zorgaanbieder direct de juiste data beschikbaar en wordt de papieren declaratiestroom verminderd.'

Vorbereiden op de komst van ID-wallets

Vanwege de impact die ID-wallets gaan hebben op de Nederlandse zorg, is ook het ministerie van VWS erbij betrokken. Dat organiseert onder meer het Maatschappelijk Overleg Digitale Identiteit-zorg (MODI-zorg), waarin het zorgveld geïnformeerd en betrokken wordt. Bob: 'Vanwege de impact en kansen is het belangrijk dat zorgpartijen vooraf al goed geïnformeerd, betrokken en voorbereid zijn.' En dat is nodig, meent Willemijn, met de almaar toenemende zorgdruk kunnen belangrijke input en feedback bij de verdere uitwerking van de usecases en integratie met andere systemen essentieel zijn. Daarom is het noodzakelijk dat alle betrokken partijen – politiek, patiëntenfederaties, koepels, leveranciers en de huisartsen zelf – de komende jaren fors en gericht blijven inzetten op informatietechnologie en innovatie. Daarin kan het CMIO-netwerk een waardevolle rol spelen.

Dat geldt volgens Willemijn ook voor de ID-wallet: 'Als je echt een goed product hebt, dan gaat het wel vliegen. Zeker als het vanuit de CMIO wordt bemoedigd, omdat wij als huisartsen voor de juiste toepassing de juiste vertaalslag kunnen maken naar de dagelijkse praktijk. Bovendien kan de CMIO ook feedback en ervaringen vanuit het huisartsveld terugkoppelen om innovaties en digitale tools continu te verbeteren.'

Daarin voorziet Nictiz ook een rol, bijvoorbeeld door de zorg en ICT-leveranciers te informeren over routeringsdienst TVS. Met een aansluiting van deze generieke voorziening op het ICT-zorgsysteem (HIS) ben je voorbereid op het ontvangen van alle bestaande infrastructuur voor het ontsluiten van erkende inlogmiddelen, zoals DigiD, DigiD machtigen, en de toekomstige voorzieningen, waaronder de ID-wallet.

is de wallet in 2026 beschikbaar en kan de ID-wallet daarna worden aangevuld met beschikbare zorgattributen.' Uit een eerste verkenning zijn drie kansrijke usecases voor de zorg gekomen, waarvoor pilots worden uitgevoerd. Deze usecases worden de komende periode verder uitgewerkt en beproefd, en kunnen naar de mening van Bob in sommige gevallen een belangrijke bijdrage leveren aan het zorgproces. ■

Dit artikel is beschikbaar gesteld door het programma Digitale Toegang in de Zorg van Nictiz. Voor vragen over dit artikel kunt u een e-mail sturen naar e-id@nictiz.nl.

Niveau	Criteria	Praktijkvoorbeeld
Geen	Geen verwerking van het BSN of persoonsgegevens.	Anoniem bezoeken van websites.
Laag	Verwerking BSN wat zelf door de burger is verstrekt, in combinatie met niet bijzondere persoonsgegevens.	Registreren gepersonaliseerde portalen (zonder verwerking van gegevens over de gezondheidssituatie van de patiënt).
Substantieel	Verwerking BSN in combinatie met bijzondere en/of financiële gegevens.	Het maken of wijzigen van een afspraak met de zorgverlener.
Hoog	Verwerking bijzondere en geheime persoonsgegevens.	Raadplegen van het medisch dossier, bijvoorbeeld het inzien van het huisartsdossier of medicatiegegevens.

Tabel eIDAS betrouwbaarheidsniveaus